

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Tytuł: *Metody przeciwdziałania unikaniu opodatkowania w świetle implementacji Dyrektywy ATAD oraz ATAD II do polskiego systemu podatkowego.*

Rozprawa doktorska porusza zagadnienie związane z implementacją do polskiego systemu podatkowego Dyrektywy Rady (UE) 2016/1164 z dnia 12 lipca 2016 r., ustanawiającej przepisy mające na celu przeciwdziałanie praktykom unikania opodatkowania, które mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego (ATAD) oraz Dyrektywy Rady (UE) 2017/952 z dnia 29 maja 2017 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2016/1164 w zakresie rozbieżności w kwalifikacji struktur hybrydowych dotyczących państw trzecich (ATAD II).

Przedmiotem dysertacji jest analiza regulacji wprowadzonych do polskiego porządku prawnego w związku z implementacją ATAD oraz ATAD II, których zadaniem jest przeciwdziałanie praktykom prowadzącym do unikania opodatkowania.

Ostatecznym, pragmatycznym celem opracowania jest dokonanie oceny metod przeciwdziałających unikaniu opodatkowania wprowadzonych do polskiego systemu prawnego w związku z transpozycją ATAD oraz ATAD II z perspektywy skuteczności walki ze zjawiskiem unikania opodatkowania w Polsce, a zatem ustalenie, czy metody przeciwdziałania unikania opodatkowania objęte zakresem ATAD i ATAD II, w kształcie implementowanym do polskiego porządku prawnego, mogą skutecznie osiągnąć stawiane im cele dotyczące przeciwdziałania unikania opodatkowania.

Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów merytorycznych oraz podsumowania. Rozdział 1 zawiera charakterystykę zjawiska unikania opodatkowania oraz metod przeciwdziałania temu zjawisku. Rozdziały 2-6 zostały poświęcone analizie poszczególnych narzędzi przeciwdziałających unikaniu opodatkowania zawartych w ATAD, ATAD II i transponowanych do polskiego systemu podatkowego, obejmujących: przepisy ogólne przeciwko unikaniu opodatkowania (rozdział 2), regulację ograniczającą możliwość odliczania odsetek (rozdział 3), przepisy dotyczące opodatkowania niezrealizowanych zysków kapitałowych, w przypadku przeniesienia aktywów rezydencji podatkowej lub stałego zakładu (rozdział 4), regulację dotyczącą opodatkowania zagranicznych spółek kontrolowanych

(rozdział 5) oraz regulację przeciwdziałającą skutkom rozbieżności w kwalifikacji struktur hybrydowych (rozdział 6).

Na podstawie przeprowadzonej analizy przedstawiono wnioski dotyczące wpływu transpozycji ATAD oraz ATAD II na zwalczanie zjawiska unikania opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych w Polsce. Konstatacje potwierdzają, że wprowadzone regulacje mają na ogół wysoki potencjał do wywierania pozytywnego wpływu na ograniczenie praktyk podmiotów gospodarczych stanowiących unikanie opodatkowania, oraz że podjęte działania dotyczące implementacji ATAD oraz ATAD II powinny zostać uznane za istotny krok w kierunku skutecznego przeciwdziałania unikaniu opodatkowania, odpowiadającego standardom wspólnotowym i globalnym. W toku przeprowadzonej analizy wskazano na przypadki, w których polski ustawodawca dokonywał istotnych zmian brzmienia regulacji zawartych w ATAD i ATAD II w procesie ich transpozycji do polskiego porządku prawnego, które to zmiany wiązały się z obniżeniem standardu legislacji i oceny implementacji, a niekiedy wątpliwościami co do zgodności regulacji z prawem pierwotnym UE. Zmiany wprowadzone w kształcie nie odbiegającym istotnie od przepisów ATAD i ATAD II, zostały natomiast ocenione na ogół pozytywnie. Za główne ograniczenia realizacji celów badawczych rozprawy uznano ograniczony zakres działalności analitycznej prowadzonej w związku z oddziaływaniem zjawiska unikania opodatkowania na sferę budżetową w Polsce, a także ograniczony zakres analiz prowadzonych przez Ministerstwo Finansów w zakresie dotyczącym stosowania przez organy polskiej administracji skarbowej narzędzi mających na celu przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania.

Słowa kluczowe: unikanie opodatkowania, przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania, ATAD, ATAD II.